

premeni veliko olajšave, vsled katere bodo začeli zlasti delavci plačevati davke šele če bodo imeli 1.600 kron dohodkov in ne kakor do sedaj — če imajo najmanj 1.200 kron letnih dohodkov. To olajšavo so pa sprejeli gospodje knezi in grofi menda zato, da bi na ta način spravili kar največ delavcev ob volilno pravico zlasti pri občinskih volitvah. Opravičeno je torej ljudstvo razočarano nad novim davčnim zakonom.

Dopisi.

Iz Gor. Skopje pri Krškem. Neka dne ob času volitev smo videli Skopičani, da se vali od Cerkelj proti Gor. in Dolnim Skopicam neka čudna prikazen. Mislili smo, da se vije pošast v podobi krokodila. V velikem strahu so se ljudje pripravljali z raznim orožjem v bran proti grozoti. Pa glej čudo! Ko pride strah bliže spoznajo Skopičani da prihajata v havelokih Lomše in Maticov Tonče iz Cerkelj. Prinašala sta glasovnice in štampilje za dež. zbornice volitve. Pritiskala sta je na glasovnice proti volji ljudstva. Od tod tudi ta sijajna in pravična zmaga nad kmeti. — Kmet! Kdaj se boš vendar zavedal svojih pravic in takšne nasilneže poslal kamor spadajo?

Neodvisen kmet.

S Pivke. Skušnje zadnjih let so privedle marsikaterega našega kmeta do spoznanja, da mu nikdo drug ne bo pomagal, če si sam ne bo pomagal. Ob času volitev so se namreč pojavljali različni gospodje s sladkimi besedami, da je treba kmetu pomoči, pa ostalo je samo pri besedah. Hočem reči: kmetom so ostale besede, njim so se pa polnili žepi z ljudskim denarjem. Ljudje so jih poslušali, oddajali zanje glasove in čakali menda obljubljenih dobrot. Pa so se streznili, vsak dan se jih je več. Kajti naj bodeda roka in jezik devetkrat blagoslovljena, kadar kradeta in lažeta, nista več božja. Tako se je zgodilo, da se je pojavilo pri zadnjih volitvah lepo število upornikov. In teh se ne bo vodilo za nos. Odločni so in samozavestni, da jih ne bo plašilo nič več. Naj pridejo še dotični gospodje, s klerikalnim ali liberalnim namenom, povemo jim da glasov bodo malo nabrali. Zapisano je: po delih jih boste spoznali. In potem smo tudi mi spoznali. Kaj so nam dobrega prinesli voditelji S. L. S., ki nas vabijo v svojo sredo? Vstvarili so v deželi največjo korupcijo s svojim kori-

tarstvom in izdali par milijonov naših žuljev. Šušteršič živi kot prvi baron. Zato prej ko mogoče proč s takimi ljudmi. Pa tudi v liberalni stranki ni mesta za naše kmete. Ona je meščanska stranka in ni za kmeta. Hočemo svojo samostojno kmečko stranko, ki bo naša in bomo odločevali v njej. Vsak stan ima že svoje organizacije, samo kmet še ne. Zato pa je tako. Sedaj se nam je ponudila prilika, ko smo dobili z »Našim Glasom« glasilo, da se tudi združimo. Led je prebit in sedaj na delo. **Kar nas je kmetov, vsi v kmečko organizacijo.** V kratkem imamo nove volitve. Iz Ljubljane je že prišla od S. L. S. komanda, da naj se voli Gostinčarja. Kdo ga pozna, koga se je vprašalo za svet? Ukazali in mi, da bi slepo ubogali! Sram bi nas lahko bilo, če bi se tako zgodilo! Stopimo skupaj in si zberimo za kandidata, katerega poznamo in bo zmožen zastopati nas v deželni zboru.

Iz Radovljiškega okraja. Veliko reševalcev se nam je že oglašalo ter nam prorokovalo boljšo bodočnost, obljubovalo zboljšanje razmer in povzdigo našega stanu. Koliko tolažil! Koliko obljubljena dejanja? Dejanj ni! Samo upanje samo tolažilo! Naravno je, da smo se vednih obljub in vedne tolažila naveličali, ker nam to nič ne hasne in uvideli smo, da obljuba dela dolg.

Živimo v dobi, ko so vsi stanovi prišli do spoznanja, da le v lastni organizaciji je moč, da se le s pomočjo organizacije, kjer dela eden za vse in vsi za enega je možno doseči uspehe v prid dotičnemu stanu. Organizirane vidimo delavce, obrtnike, trgovce, uradnike, zdravnike, da celo kapitaliste. Vsi ti stanovi stojijo v trdnih organizacijah, se tih oklepajo, kakor svoje matere, proučujejo potom teh svoje težnje in si vedo v stiskah odpomoči. In ti stanovi dosežejo vedno lepe vspehe. A zakaj? Zato ker si postavijo na čelu teh organizacij može iz svoje srede, iz svojega lastnega stanu v katerem živijo. Kaj pa mi kmetje? Ali se mi ne smemo organizirati? Ali nismo dolgo časa nemo gledali naše obupane razmere in zastoj čakali odrešenika, to je može, ki bi bili kos tej težki nalogi in nas dvignili iz zametanega položaja. Ni bilo do sedaj nobenega veščaka, ki bi do dobra proučil naše razmere. Pa kako bi bilo tudi mogoče, ako rešujejo naše vprašanje ljudje, ki sploh ne poznajo naših teženj, ljudje ki niso iz naše srede. Za to smo že pred 2 in pol leti sklenili ustanoviti samostojno

kmečko stranko, ki bi delala v prid kmetu in deželam. Uvideli smo, da je za nas edino ugodna rešitev, če prodre pri deželnozborskih volitvah stranka na čelu z možmi, ki svoje težnje v gospodarstvu najbolj poznajo. To so naše želje, naši zdravi nazori, naši trdni sklepi, teh smo se oklenili in hočemo skušati taiste tudi udejestviti. Da so bile to zdrave misli, da imamo le na ta način upanje upati na boljšo bodočnost, pokazalo se je ravno pri zadnjih deželnozborskih volitvah, ko je brez vsake agitacije oddalo toliko mož glasove kandidatu, ki je bil izbran iz našega stanu, in vsi ti može so to iz prepričanja, da le kmečki kandidatje, ki poznajo do dobra našo bedo, ti edini bi bili zmožni ustvarjati za naše razmere boljšo prihodnost. Zavedati smo se začeli, zato smo imeli pri zadnjih volitvah že precej lepe uspehe, uspehe ki jamčijo, da nas je mnogo, ki smo uverjeni, da si bomo sami najbolj in najlažje pomagali. Zato se bodemo strnili še ožje v našo **ново samostojno kmečko stranko**, ki hoče zastopati in reševati samo naše kmečke in podeželske zadeve, ne glede na levo ali na desno.

Zanimive izpovedi prič zoper vodiško Johanco.

Radi pomanjkanja prostora ne moremo navesti vse izpovedi prič, ki so bile zaslišane v zadevi vodiške Johance. Nekatere so pa vendar tako zanimive in značilne, da jih moramo prinesiti, ako hočemo, da si ljudstvo napravi o Johanci in njenih pomagacih pravo sliko. Izogibali se bomo tudi pri današnjem poročilu vsake opombe in napisali le to, **kar se je govorilo pred sodnijo.** Za resnico se nam gre in na podlagi resnična poročila naj si vsakdo o Johanci sam napravi svoje mnenje.

Priča Meta Merše, dekla pri Uršulinah v Ljubljani je dala Johanci 50 K za maše pri Salezijancih na Rakovniku. 10 kron pa je poverila njej. Johanca ji je dejala, da bo na ta način rešen njen brat, ki trpi v vicah.

Priča Ivana Skok, dekla iz Vodic je bila nekaka agentinja za Johanco. Predsednik jo vpraša, če pozna sveto Johanco, ki pa sedaj ni več svetnica. Ivana Skok: Morebiti pa še bo svetnica. Skokovi je dejala Johanca, da trpi za grešnike. Skokova je tudi sprejela več denarja, s katerim bi Johanca rešila z molitvijo duše njihovih sorodnikov iz vic.

Priči Mariji Goljarjevi, posestnici iz Guncelj je Johanca naročila, da mora dati za 95 maš po 2 K in izmiliti 3000 rožnih vencev, če hoče moža rešiti iz vic.

Priča Marija Štercinova iz Ljubljane je gledala Johančino trpljenje v farovžu. Johanca je takrat klicala: „Rablji me že trgajo, na križ me bodo pribili.“ Johanca je uganjala trpljenje dve uri.

Priča Marija Dolničar je hotela pogledati Johančine rane, pa jo je Johanca udarila po nosu, da ji je kri pritekla. Dejala je: „Saj sem rablja udarila, ne tebe.“

Priča Marija Gubanc je prinašala v farovž kri. Dobila je za pot desetico, kavo ali cukar.

Priča Marija Punčuh izpove, da je Johanca hodila vsak dan k obhajilu. Po obhajilu se ji je prikazal križ na jeziku, tako sta dejala Johanci župnik in kaplan.

Priči Antonu Bončarju iz Moš je Johanca pisala, da mora dati za rešitev duše svoje ranjke žene iz vic 8 maš. Bončar je plačal maše v Ljubljani, ker se tukaj poceni in hitreje opravijo.

Priča Neža Kosceva iz Bernika, je dala vsled Johance za rešitev duše umrlega moža tri vreče krompirja, da so opravili gojenci v ljubljanskem Marijanišču zanj 300 obhajil.

Priča Neža Travn je prala Johanično perilo. Okrvavljene srjace in rjuhe je izprala v posebni posodi. Prihajali so ljudje iz lastnega nagiba po to vodo in so se kar trgali zanj. Vode ni prodajala, pač pa jej je včasih kdo usilil kako desetico.

Priča Marija Jerajeva je vzela poldrug liter krvave vode. Rabila jo je za obkladke, ker jo je bil sunil vol v rebra. Pomagalo pa ni nič. Nekemu delavcu, ki je imel rano na kolenu, je dala frakelj te vode.

Johanca se je čitanju te izpovedi smejala. Ko jo je državni pravdnik pokazal, je dejala: »Saj res, ker so ljudje tako neumni«.

Priča Gorjančeva iz Cerkelj je videla piti neki ženski pol litra te vode; ta ženska je nosila krvavo vodo vedno v žepu zoper — žejo! Gorjančeva se je pomazala z vodo po grlu. Ker pa je voda tako smrdela, jo je vrgla proč.

Priča Flegarjeva je vzela 1 maselc te vode in si z njo močila oči in noge. Oči so postale boljše, noge ne. Ko je bila v Vodica, jej je dejal župnik, kazoč na Johanco: »Vidite, to je telo, ki ponavlja Kritisovo trpljenje«.

Orožniško poročilo iz Mengša pravi, da se je nek pek v Mengšu tudi preskrbel z Johančino vodo in jo mesil v kruh.

Iz govora zagovornika dr. Szabotija posnamemo naslednje: Johanca je bila le orožje v rokah drugih in je bila prisiljena, da je ravnala tako, kakor je. Ona je preprosto kmečko dekle, ki je živela dolgo let v samostanskem zidovju. Kako je prišla do tega, da je pričela s čudeži na Reki. Bila je neka ženska, ki jo je napeljala k temu. Johanca je bila pošteno, pobožno dekle in edino željo je imela, po svetem življenju. Bila je histerična in tem bolj podvržena tujim vplivom. Kakor hitro je storila prvi korak, je pa padla v roke zlobnim ljudem, ki so jo hoteli izrabljati. Ko je zapustila samostansko službo jo kapucini niso pustili, da bi nastopila službo kakor je sama želela, temveč so jo poslali k prednici Marijne družbe. Lokal je bil v samostanu, kamor so hodile tercijalke in so jo vlačile po procesijah v svoje sebične namene.

Obtoženka je šla k izpovedi, izpovednik pa jej ni pustil, da bi prenehala s čudeži.

Ravno tisti gospodje, ki danes tako slabo govore o njej, so opozorili nanjo šk. Stadlerja in Jegliča. Nadškof Stadler jo je obiskal in izročil po kapucinih pismo, naj jo sprejme ljubljanski knezoškof, ki jo je tudi večkrat obiskal. Njegova nečakinja jo je peljala v Vodice. Župnik jo je sprejel, glas o njenih nadnaravnih zmožnostih se je raznesel. Župnik jo je poslal v Ljubljano v Leonišče, kjer je niso hoteli preiskati. Potem jo je v škofiji preiskal dr. Doljšak in škof je gotovo izvedel resnico. Poslal jo je zopet s pismom vodiškemu župniku.

Šla je nato sama h škofu in ga prosila, naj prekliče njeno počenjejanje po časopisju. Obljubil je, a ne izpolnil. Šla je enkrat, pa škof jej je dejal, sedaj ne morem ničesar preklicati, ker ljudje že preveč govore. Ni se mogla rešiti iz stiske.

Ljudje so drli za njo in jej usiljevali denar.

Ako bi nastopala sama, nikdar bi ne drli ljudje tako k njej. Ker pa so slišali, da se visoki cerkveni dostojanstveniki zanimajo zanj in jo ščitijo duhovniki, se jim je utrdila vera v njene čudeže. Ako bi ne imela zaščite, ne bi se izvršile vse tiste stvari, o katerih smo slišali.

Kdo jo je naučil? Najprej sestra Jožefa, duhovnik dr. Valjavec je pri-

nesel knjigo, v kateri so bili opisani enaki čudeži in izvedela je še več. Ako se ves položaj stvarno premotriva, tedaj je obdolženka res kriva, ampak vse bolj krivi so oni ki jo ščitijo.

Domače novice.

Listnica uredništva in upravnštva. Vsaka stvar se ima v začetku boriti z raznimi ovirami in težkočami. Komur nismo še mogli dosedaj v kateremkoli oziru ustreči, naj nam blagohotno oprostite. Današnji številki „Našega Glasu“ tudi še nismo priložili položnic. Od več strani pa so nam zaupniki kar skupaj poslali za celo občino ali vas naročnino in naročnike, kar je jako pripravno. Naj store to tudi še drugi. Le če se bo za list razvila od zaupnikov živahna agitacija, bo mogoče v kratkem vstvariti v „Našem Glasu“ list, ki se bo lahko kosal z vsakim drugim. Ponavljamo pa tudi to prošnjo, da **naj nam vrne list, kdor ga ne misli naročiti.** Kdor nam tretje številke ne vrne, smatrali ga bomo za naročnika in poslali mu bomo položnico. — Komur je mar procvit naše dežele: **Na delo za razširjenje lista „Naš Glas!“**

Občinski odbor v Slavini ni deželnemu odboru po godu. Naprosil je deželno vladu, naj ga vsled ponovne »upornosti« razpusti.

Županska volitev v Št. Janžu na Dolenjskem. Dne 18. t. m. je bil pri županski nadomestni volitvi izvoljen za župana posestnik Ivo Majcen, mesar in gostilničar v Št. Janžu. Izid te volitve je cela občina že naprej vedela. To pa je pristaše S. L. S. silno jezilo in hoteli so za vsako ceno izvoliti njih pristaša za župana, dasi imajo med 24 odborniki le 7 pristašev. Ker pa to ni šlo poštenim potom, so se poslužili sleparije in goljufije. 23 odbornikov je volilo in kako razočaranje je bilo ko so se prešteje glasovnice, bilo jih je oddanih mesto 23 petindvajset. Pravicoljubni pristaš S. L. S. je oddal skupaj kar tri glasovnice. Novoizvoljeni župan je eden izmed najmlajših županov na Kranjskem. Star je šele 28. let. Upati je, kakor je že večkrat pokazal, da bo neumorno deloval v prid občanov ter s tem zadobil zaupanje še k večkratni izvolitvi.

Čast takemu duhovniku! Poljčanski župnik g. Al. Cilenšek je nekega kmečkega nemškutarja pred poroko skušal pridobiti, naj bi ne pošiljal otrok v ponemčevalno šolo, ki jo je po pravici

imenoval poneumnjevalnico. Nemška učiteljica sta g. župnika tožila in nemški sodnik v Slovenski Bistrici ga je obsodil v globo 30 K. Obsodba je g. župniku le v narodno čast.

Slovenska zmaga na Koroškem. Pri občinskih volitvah v Glinjah so tudi drugič Slovenci sijajno zmagali v kljub strahovitemu pritisku nemčurskih puškarjev.

Nova slovenska šola v tržaški okolici. Za Gropado in Padriče je bil primoran tržaški magistrat postaviti novo slovensko ljudsko šolo.

Tujci nam gospodujejo. Pod tem naslovom prinaša »Slov. Gospodar« dopis z Dravskega polja, kjer poroča, da je v ptujskem okraju 46.876 Slovencev in le 1475 Nemcev, a še med temi »Nemci« jih je najmanj dve tretjini takih, ki niti nemško ne znajo. Edenin-tridesetkrat je Slovencev več kot Nemcev, vendar imajo okrajni zastop »Nemci« v rokah. Ali pa imajo Slovenci katererega zastopnika v mestnih občinah, n. pr. na Ptuj? Nobenega! In vendar je v Ptuj najmanj ena četrtina slovenskega prebivalstva.

Poroka. Gospodična Žnidaršičeva iz Matenjevasi se je poročila z g. dr. Trampužem, odvet. kandidatom v Novem mestu.

Ogrski Slovenci so brez pomoči izročeni brezobzirnim Madžarom. Pri zadnjem ljudskem štetju niti niso šteli jih za narodnost, temveč so jih vrgli v rubriko »razne narodnosti«, kjer so Cigani in Turki. Madžarsko časopisje trdi, da je Slovencev le še 20.000, a še ti so skoraj popolnoma pomadžarjeni. V resnici pa živi na Ogrskem še najmanj 100.000 Slovencev, a najmanj 20.000 jih je v Ameriki.

Logaški sodni predstojnik umrl. V torek zvečer je umrl v ljubljanski bolnici na srčni kapi in vodenici logaški sodni predstojnik Josip Prevec. Pokojni je bil jako dober in priljubljen sodnik.

Odlikovana služkinja. Terezija Oven v Grižah obč. Št. Vid pri Zatičini je dobila častno svetinjo za 40 letno zvesto službovanje.

Trojna detomorilka. Pretečeni petek so zaprli Marijo Krčevo iz Kokre. Na sumu je, da je umorila tri otroke. Novorojenčke je zakopala. Punca je stara šele 18 let in baje slaboumna. Umore je izvršila zadna tri leta.

Mlada tatica. V Reki so vtaknili v poboljševalnico 15 letno Katarino Slana, ker je že v zgodnji mladosti prav pridno kradla.

Nogo zlomil si je 26 letni posestnikov sin Jerman Anton iz Tisja pri Litiji.

Celovško mestno gospodarstvo v blatu. Celovec se ponaša, da ima najbolj nemški mestni zastop. Sedaj si je pridobil še drugo slavo, da ima največ dolgov. Za razne špekulacije si je najelo mesto 18 milijonov kron dolga, a sedaj ne zmaguje niti obresti. Za posojilo jamči cela dežela, torej tudi slovensko prebivalstvo. Mesto je kupilo ob Vrbskem jezeru velik kos blata za zelo visoko ceno ter tiči sedaj v njem.

Samomorilka. V Lendkanalu pri Celovcu se je utopila vsled neozdravljive bolezni mlada žena uglednega posestnika Janeza Müllerja.

Huda burja v Trstu. Že več dni divja v Trstu huda burja, ki je napravila mnogo škode. Tudi mraz je prinesla kakoršnega Tržačani niso vajeni. Bilo je 4-5° mraza.

Trikrat je ustrelil na ljubico in dvakrat nase v Trstu 22 letni natakarkar. Vzrok ljubosumnost. Oba sta v bolnici, kjer čakata smrti.

Zblaznel popotnik. V Beljaku je prišla na tamošnjem kolodvoru policija nekega moža, ki je bil namenjen v Ameriko. V Inomostu se je skesal in vrnil ter med vožnjo iz Inomosta zblaznel. V železniškem vozu je butal z glavo ob steno in večkrat hotel skozi okno skočiti. Odpeljali so ga v beljaško bolnišnico, kjer se je dognalo, da je 26 letni mizar Anton Vušković, doma iz Vukovarja. Pri njem se je našlo 233 K denarja in vozni listek iz Inomosta v Zagreb. Vušković je po preteku nekaj ur umrl, kakor se je dognalo radi poškodb, ki jih je dobil med vožnjo.

Volkovi napadli poštni voz. Dne 7. t. m. je napadlo na cesti iz Rogatice v Podromavje, kakih 5 volkov poštno konje. Voznik je vzel službeni samokres in oddal trinajst strelav na volkove. Kojna sta se splašila in divje zdirjala po cesti. Po dolgem času se je vozniku posrečilo konje obvladati. Med tem so pa volkovi zginili. Voz in voznik sta ostala nepoškodovana.

Vreme. Od vseh strani prihajajo vesti o velikih snežnih zemetih. Na mnogih železniških progah, (Inomost Monakovo) je promet začasno ustavljen. Na severnem obrežju Nemčije so viharji napravili več milijonov škode in ponesrečilo je 20 ljudi. Nad Petrogradom in velikim delom Rusije je divjala snežena vihra in ni dospel par dni noben vlak v mesto. Nekatere vasi so popolnoma

pod snegom. Do zdaj se je ponesrečilo že okrog 150 oseb.

Goljufije s svetimi podobami. Po Dolenjskem so prodajali ogrski agenti svete podobe. Ljudje so jim dajali po 2 K are, 10 kron pa so se zmenili, da plačajo po poštnem povzetju. Ko so podobe prišle, so morali plačati namesto 10, 14 in 16 kron.

V Podutiku so se v nedeljo pri Kožuhu vnele saje, vsled česar je pogorelo pol strehe na hiši.

Turški vjetniki v Trstu. V Trst so pripeljali s parnikom 161 turških vojakov, ki so jih vjeli v Valoni. Namenjeni so bili za Albanijo, pa morajo zopet nazaj v Carigrad. Častnike so pridržali v zaporih Valone.

3.000 kron nagrade za tatu, kdor bi mu prišel na sled, razpisuje poštna uprava v Trstu. Na tamkajšnji pošti je bilo namreč ukradenih 129.000 kron. Dosedaj še ni nobenega sledu za tatom.

Tovarna olja pogorela. V Zidanem mostu je do tal pogorela tovarna olja. V treh urah je ogenj uničil vse. Tovarna je bila dobro zavarovana; mnogo delavcev pa je sedaj brez kruha.

Delavci dobe delo v Trstu in sicer pri zgradbi novih ulic in pri novi šoli. Občina je primorana jemati v delo v prvi vrsti domačine. Sprejme se tudi več zidarjev in kamnosekov.

V Novem mestu je bil na dražbi prodan Jaczov hotel. Kupila ga je graška pivovarna Puntigam za 35.500 K.

Še ena tatvina na pošti. V Nabrežini je ukradel poštnemu uradu poštni mojster Kampjut 6.8000 kron. Tatvino je priznal in je tudi že pod ključem.

Ženska lepota — narodu v korist. Ga. Franja Tomšičeva, trg. soproga v Mirnu pri Gorici ima 1½ meter dolge lase. Rodoljubi, ki so videli to redkost, so zložili za D. C. M. 5 K.

Črne koze. Na Dunaju je zbolel na črnih kozah 31. letni raznašalec kruha.

Snežen plaz je na Tirolskem zasul več cestnih delavcev.

Koš s truplom je vrgla iz sebe reka Donava. Sumijo, da je kdo umoril žensko in jo stlačil v koš.

Požar v tovarni za filme. V Tovarni za filme Gaumont na Dunaju je izbruhnil požar; pogorel je strop in

drugo nadstropje, kjer je bila nastanjena neka pisarna, je z ljudmi vred padlo v ogenj. Pri tem sta zgoreli dve uslužbenki.

Potopil se je parnik »Okahoma« na svoji vožnji v Teksas. Pri tem je utonilo 32 mornarjev, 16 se jih je rešilo. Prebili so 6 ur pri najhujšem mrazu na razbitih ostankih ladije. Parnik je bil vreden 3 milijone kron.

Kako se godi slovaškimi denarnim zavodom na Ogrskem? Slovaška osrednja banka je nameravala ustanoviti svojo podružnico na najvzhodnejši točki slovaškega ozemlja. Vse priprave so bile gotove, prostorišče prirejeno — dne 1. kimavca l. l. bi se imelo imeti otvoriti. Tedaj pa so jeli sčuvati madžarski časniki proti njej. Ko je bilo prišlo uradništvu, da bi otvorilo podružnico, ni dobilo nikjer prenočišča. Nekega bančnega uradnika, rodom Moravana so odgnali orožniki; pošta in železnica sta izjavili, da ne bosta dostavljali pisem in poslatev; na shodih so zapretili bojkot vsem, ki bi imeli kaj opravka z banko itd. Naposled je občinski predstojnik zatvoril podružnično pisarno, češ, da je v zdravju škodljivi hiši, dasi so poprej leta in leta stanovali v njej brez zapreke. Nekaj pa je banka ipak dosegla: ondotni madžarskožidovski denarni zavod je znižal obrestno mero s 14 na 12%.

V Ameriki umrli. V Sonth Chicago je umrl gostilničar Jožef Kompare doma iz Metlike. — V New Yorku je umrl France Marok iz Kostanjevice na Dolenjskem. — V Chevelandu je vlak povozil Janeza Logarja doma iz Lokve. — V Lincolnu je ubila električna železnica Naceta Jakopiča doma iz Brezovega dola.

Odmevi Našega Glasu.

Porodil si se »Naš Glas«, ki imaš postati velik. Prirojeno ti je biti organizator, voditelj ter rešenik izmozganega in potrtega slovenskega oratarja v tej solzni dolini. Naloga ti je sicer težka, a tem pomembnejša za ves slovenski rod. Ustrajaj pogumno na svojem mestu, procvitaj in vspevaj do vrhunca svoje slave! —

Rojaki! Dolžnost nas veže, da vsi, ki smo obteženi, pristopimo pod ta prapor v kar najizdatnejšem številu! Vsak, kdorkoli zamore, naj postane podpornik oziroma naročnik našega lista, osobito obremenjeni kmečki davkoplačevalci. Vsak trud, vsaka žrtev nam bo povrnjena stotero, da tisočerkokrat; saj se

gre za naše lastne koristi. Znan mora biti vsakomur pregovor: Ako si kmetovalci ne bomo pomagali sami, kdo drugi nam nikdar pomagal ne bo! Sedaj se nam nudi prilika in skrajni čas je, da nastopimo borbo za našo boljšo bodočnost. Preprečimo, da se ne bodo naši potomci zaničljivo zgražali, ter pretresujoča njih kletev odmevala preko naših grobov radi naše malomarnosti. Ob kratkem presledku bodo sledili v naš kmečki tabor tudi tisti, ki se sedaj še samozavestno oklepajo na nasprotno stranko. Ne bo jih pa k temu napotila naklonjenost do našega tabora, marveč primorala jih bo stiska in obup provzroččen od voditeljev njih stranke. Vsacega razsodnega kmetovalca je dolžnost, da kar najpreje stopi na branik v obrambo svojih pravic in sme biti ponosen, se prištevati med prve borilce. Storimo ta čin že iz ljubezni in usmiljenja do naših naslednikov, da ne bodo tudi oni enkrat tako nesrečni, da bi morali še le pričeti še obupnejši boj za svoj obstanek, kakor mi sedaj. Kdor pa bi se z našimi poštenimi nazori ne strinjal, ali bi morda celo izpopolnil vrste naših nasprotnikov, za tistega pa vedite, da je izdajalec svojega stanu, izdajalec samega sebe in ni vreden, da vživa prosti zrak med svojimi sosedi.

S tem pozivom so tudi meščani in delavski sloji na deželi kolikor toliko prizadeti; kajti dejanska resnica je, da so vsled špekulacij z nevednostjo kmetovalcev tudi oni padli v spone, ki jim ogražajo blagostanje in njih obstoj. Po kmetih so šli doli in v družbi s kmeti se zamorejo zopet povspeti do zaželjenega jim cilja. Tudi njih naloga je, pri nas sodelovati.

Združimo se in nastopimo odločne korake z navdušenostjo in vstrajnostjo za naše pravice in samostojnost. Velja naj vsem klic: Stori naj vsak svojo stanovsko in rodoljubno dolžnost in pomoč iz višave naj bode nam milostna! Gorenjec.

Gospodarske drobtine.

Tržne cene za gospodinje. V Ljubljani stane sladkor v kockah kg 92 vin., na Dunaju 91 vin., v Trstu 88 vin., v Celovcu 86 vin. Sladkor v kepah stane v Ljubljani in Trstu kg 88 vin., v Celovcu 86 vin., na Dunaju le 84 nin. Najcenejši sladkor v Avstriji je v mestu Gablonz na Češkem 1 kg stane 74 vin. — Petrolej stane 1 l v Ljubljani 36 vin., v Celovcu 34 vin., v Trstu 40 vin., na Dunaju pa 26 vin.

Na Dunaju je v Avstriji najcenejši petrolej. — Riž stane v Ljubljani srednje vrste kg 56 vin., najslabejše vrste pa kg 32 vin. Riž boljše vrste stane kg 64, 72 in 80 vin. Pšenična moka I. vrste stane v Ljubljani 40 vin., v Celovcu 38, v Trstu 48 vin., II. vrste moka se prodaja v Ljubljani kg po 38 vin., v Celovcu po 35 vin. Na Dunaju stane pšenična moka I. vrste 38 vin., II. vrste 34. vin. — Jajca so v Ljubljani 1 komad debelih 14 vin., drobnih 12 vin. Domače surovo maslo se prodaja v Ljubljani kg po 2'60 do 2'80 K, surovo maslo iz mlekarne kg á 3'60 K.

Nov vodovod. V Repnjah se zgradi vodovod, ki bo stal 30.000 kron.

Kmetijsko-kemično preiskuševališče v Ljubljani se je s 1. jan. podelilo.

Kedaj naj režemo cepiče? Naši kmetje sadjarji si narežejo cepiče tedaj, ko gredo cepiti. To postopanje ni napačno pri hruškah in jabolkih, ako se takoj po reznji cepičev tudi cepi. Čresnje pa so ob času cepljenja že močno v soku, popki so napeti. Če hočeš imeti vspeh, nareži vsled tega cepičev že začetkom februarja in iste spravi na zračnem ali pa jih zakopaj na prostem. Tudi hruškeve in jabolčne cepé rajši nareži v tem zimskem času, to je v januarju ali februarju. Poveži jih vsako vrsto zase, preloži k povežnju cepičev tudi listek z napisom vrsto in shrani, kakor preje povedano. Če cepiš za kožo, kar je priporočljivo, moraš imeti za ta namen cepiče itak od zimske reznje, drugače se cepič rad posuši. Cepiče se more tudi od velikih sadnih drevesnic naročiti. Za naročanje je čas v januarju, februarju in marcu. V tem oziru daje pojasnila svojim naročnikom tudi »Naš Glas«.

Klobase iz ribjega mesa. V Altoni izdelujejo klobase iz ribjega mesa. Predno se jih užije, se morajo 25 minut kuhati v vreli vodi. Ribje klobase so menda tako okusne, dobre in tečne, da hočejo napraviti za izdelovanje klobas iz morskih rib posebno tovarno.

Kitajske krave. Na Kitajskem dajejo krave na dan 2-4 l. mleka. Zjutraj ima mleko le 4-5% tolašče, opoldne pa poskoči tolašča do 9%, suha snov pa na 18%. Kineških krav se jetika ne prime. Cena kineške krave znaša okoli 60 kron.

Izvoz ruskih jajec iznaša 5% vsega ruskega izvoza in 40% vseh eksportiranih živil. Leta 1900 je izvozila

Rusija 1777 milijonov jajec, leta pa je znašal izvoz že 2998 milijonov jajec. Največ Ruskih jajec gre na Nemško, Angleško in v Avstrijo.

Krompir je eno glavnih živil. Dobili smo ga iz Amerike. V Evropi so ga prvi sadili Irlandci. Prinesel ga jim je l. 1565 Hawking. Dandanes ga sade v celi Evropi silno veliko. Ako bi se vsa s krompirjem obdelana polja sestavila, bi bila ta ploskev tako velika kakor je 16 Kranjskih dežel, to je okolo 16 milijonov hektarjev. (1 hektar je okroglo 1 in tričetrt joha.) V Avstro-Ogrski je s krompirjem obdelovanega polja za 2 milijona hektarjev ali 3 milijone 508 tisoč johov. Zanimivo je, koliko se ga pojé v posameznih državah. Na eno glavo odpade pojedene krompirja na leto v deželah: Irlandiji 900 kg, Holandskem 607 kg, Nemškem 525 kg, Avstro-Ogrskem 339 kg, Francoskem 325 kg, Ruskem 213 kg, Rumunskem 22 kg. Velik del krompirja se porabi tudi za izdelavo špirta. Na Nemškem in Ruskem se ga v ta namen obrne po 30 milijonov meterskih centov na leto.

Koliko časa ostane krompir v želodcu prešičev? Navadno krompir v 20 urah po zadnjem krmljenju še ni popolnoma prebavljen.

Ne dajte brejih krav mesarjem! Izračunali so, da gre v Nemčiji vsako leto najmanj 1 milijon kg mesa v izgubo samo zato, ker se toliko brejih krav pokolje. Ako bi se vse breje krave pustilo, predno se jih da mesarju, odteletiti, bi lahko prišlo na klavniške sejme kakih 300.000 telet več kot sedaj — tista teleta bi dala že v 8. dneh po odteletenju 6 milijonov kg telečjega mesa več, kot ga danes porabi Nemčija. — Pri nas se za taka vprašanja sicer niti država, niti dežela ne briga, jasno pa je, da bi si marsikdo lahko nekaj prihranil ali pa pridobil, ko bi ne dajal brejih krav mesarju! Pameten gospodar hrani na vseh koncih in krajih.

50 plugov zastonj. Srbska vlada je poslala v Skoplje 50 plugov za oranje zemlje, da se razdele brezplačno med kmečke gospodarje. O naši vladi kaj takega še nismo slišali.

Veliki valilniki. V Teksasu imajo valilnik za piške, v katerem se vsak dan lahko izvali 7200 piščancev. 150.000 jajec se lahko dene v aparat istočasno. V Kaliforniji imajo še večji valilnik. Prostora imajo v njem za 165.000 jajec. Prvi iz Teksasa pa ima to prednost, da rabi 15 krat manj prostora kot

navaden valilnik. Tudi ima ta valilnik potrebno pripravo, s pomočjo katere se lahko naenkrat preobrne 10.000 jajec. Toplina se da zelo natančno regulirati in sicer na $\frac{1}{10}^{\circ}$.

Rezane ribe. Marsikdo je sicer že videl razrezane ribe, a da bi tudi kje in kdo rezal ribe, tega še nismo slišali. Angleži so pa že leta 1740 rezali postrvi, lipane, ščuke, krape in druge ribe iz istih vzrokov kot damo dandanes rezati bikca, mrjaščeka ali pa petelina. Rezane ribe so nenavadno bolj debele in mesne. Kastrirajo ali režejo se lahko samice kot samci. Najboljši čas za rezanje je čas drstenja. Na Holandskem debele ribe tudi še na drugačen način. RIBE vzamejo iz vode in jih zavijejo v močan, moker mah, ki ga z vodo polivajo. RIBE zavijajo v mah tako, da ne morejo prav nič migati z repom. Na ta način se ribe zelo odebele.

Nadloga podgan v Ameriki. Poljedelsko ministerstvo združenih ameriškanskih držav je izračunalo, da napravijo v Ameriki podgane vsako leto okoli 500 milijonov kron škode. Na podlagi poskusov se je dognalo, da mora vsaka od nešteti milijonov podgan na leto požreti za 3 krone koruze, ali pa za 8 kron ovsa, da more živeti. K tej škodi pride še večja v tem, da izpodkopavajo podgane stavbe, uničujejo vreče in papir. Izračunali so, da lahko naraste en sam par podgan, če se nemoteno plodi in množi, že v treh letih na velikansko krdelo 20 milijonov podgan.

Koliko mesa, jajec, mleka, sira in masla imajo v ameriških združenih državah shranjenih po hladilnicah? Znano je, da imajo po drugih deželah, zlasti po mestih velikanska skladišča za živila, ki pa morajo biti tako zidana, da se vanje dovaja mrz, kakoršen je v ledenicah. Ta skladišča se imenujejo hladilnice. Zanimivo je, koliko blaga je v njih nakopičenega. V združenih ameriških državah ga ni v hladilnicah nič manj kot 14 milijonov kosov govedi, 6 milijonov telet, 25 milijonov ovac in 50 milijonov prešičev. Vseh hladilnic te vrste je 558. 78 hladilnic imajo nalašč samo za ribe. V njih je spravljeno rib za približno vrednost 25 milijonov dolarjev. Razen tega je v teh hladilnicah še 1800 milijonov jajec, 65 milijonov kg perutnine in raznega sadja v vrednosti 50 milijonov dolarjev. Vrednost vedno shranjenega mleka, masla, sira in sočivja se cení na 100 milijonov dolarjev. Skupaj znaša vrednost vseh živil, shranjenih v hladilnicah ameriških združe-

nih držav okoli 3000 milijonov dolarjev. — Na Kranjskem nimamo za živila niti ene moderne hladilnice.

Kje je najhujši mrz na svetu? Kadar je pri nas mraza le nekaj stopinj pod ničlo, si že manemo roke in ušesa, da si jih ugrejemo. Naš mrz pa ni prav nič hudega. Na Švedskem ni nič nenavadnega mraza 40 — 50 stopinj pod ničlo. V severno vshodni Rusiji pade toplomer velikokrat na 50 stopinj mraza. Najhujši mrz je pa v Sibiriji, kjer so imeli mraza tudi že 69,8 stopinj pod ničlo. Pri nas si še predstavljati ne moremo kakšne so posledice tolikega mraza. Živo srebro postane trda kovina, ki se da rezati in tolči kakor svinec. Železo postane krhko in se drobi kakor steklo. Moker les postane trd kakor železo in se ne da cepiti. Čudno je, da prenašajo živali in rastline tako hud mrz, ne da bi mu podlegle.

Ali živalim vožnja po morju škoduje? Znano je, da se nekateri ljudje prav lahko po morju vozijo, drugi pa hudo obole za morskbo boleznijo. Ravno tako je pa tudi pri živalih. Morska vožnja de slabo zlasti slonom. Če so bili preje še tako divji, so na ladiji čisto krotki in pobiti. Zdravijo jih z močnim žganjem, po katerem jim takoj odleže. Morsko vožnjo tudi velblodi zelo teško prenašajo. Celi transporti teh živali gredo vsled morske bolezni v nič. Žirafam ne škoduje vožnja po morju. Domače živali, kakor konj, pes, mačka itd. so vse zelo občutljive ter morskbo vožnjo le teško prenašajo. Opice tudi hudo obole. Za nje pa imajo dobro sredstvo. Pod nos jim drže čebulo, morskbo bolezen mine in jih tudi več ne prime.

Kako se dobiva davka prost bencin? Mineralno olje ali bencin je podvržen konsumnemu davku, ki znaša 13 K za 100 kg. Bencin za gonitev motorjev in nekatere druge namene pa je davka prost, če se prosi za to c. kr. finančno ravnateljstvo v Ljubljani. Ako se porablja bencin v kakem obrtnem podjetju, je treba prošnjo vložiti na finančno ravnateljstvo po trgovsko-obrtni zbornici v Ljubljani.

Listek.

Pol leta med ranjenimi brati.

(Napisal dr. Brunon Weixl.)

Pričakoval sem, da najdem drugi dan tudi mesto v znamenju bajonetov, toda varal sem se. Razun

straže tu in tam, teklo je življenje mirno, vsakdanje, da, še tiše nego navadno. Skoraj nikjer znakov, da se nahajam v bojujoči se zemlji.

V ministrstvu so mi dali na razpolago nekoliko mest. Slučajno se je pripeljal ta dan tudi dr. Ivan Oražen iz Ljubljane že v drugič in se je oglasil v ministrstvu. Bil je že meseca oktobra in novembra l. l. v družbi z dr. Štajmarom in dr. v Nišu v bolnišnici. Po sedemtedenskem delovanju se je vrnil v domovino. A sedaj je doma slišal, da je doli mnogo bolnikov toda malo zdravnikov. In njegova ljubezen do bolnega brata je bila prevelika, da bi ostal doma, daleč proč od pomoči potrebnega ranjenca. Njegov namen je bil, se zopet podati v Niš, zato sem izrazil željo, da bi deloval z njim skupaj v isti bolnišnici, v kar je radostno privolil.

Poslovil sem se drugi dan od Belgrada in se odpeljal proti Nišu. Že v Belgradu so me opozorili, da bo vlak imel precej zamude radi velikega števila vojakov, ki se vozijo na dopust ali z dopusta. In res! Na stotine in stotine vojakov se je nabralo na postajah, vsakdo je hotel na vlak, da doseže čim prej svoj cilj. Toda žal, ugoditi se je moglo le nekaterim, posebno bolehnim, ostali morali so čakati na prihodnji vlak. Namestu popoldan pripeljal sem se šele po noči v Niš.

V vlaku sem se seznanil z dvema rezervnima častnikoma; eden njiju je bil narodni poslanec. Kmalu se je začel prijateljski razgovor in dasi nisem obvladal preveč srbskega jezika, vendar nam to ni delalo pri razgovoru in zabavi nikakih zaprek in težav. Hvalila sta požrtvovalnost tujih, v prvi vrsti slovanskih zdravnikov, ki so prihiteli v tako lepem številu na pomoč jadnim ranjencem in bolnikom. »Srbski narod vam tega ne bo pozabil in upamo, da pride dan, ko vam povrnemo usluge, katere ste nam učinili sedaj«. S temi besedami smo se ločili, morala sta izstopiti pred Nišom. Pozno zvečer sem vendar dosegel Niš. Bil sem torej na cilju svojega potovanja, bil sem na mestu, kjer mi je bilo pomagati bolnim bratom.

Niš je prvo mesto za Belgradom, ima okoli 26 tisoč prebivalcev, dasi je po obsegu v razmerju z našimi mesti večji. Dve tretjini mesta ima že evropsko lice, ena tretjina pa še orientalsko. Ulice so sicer večinoma ravne in široke, toda hišice majhne, večinoma le pritlične ali pa enonadstropne. Le tu

in tam zagledaš dvonadstropno poslopje. Razven nekaj večjih restavracij in kavaren so le majhne gostilnice, bolj turškega lica. Toda nikdo se ne bo čudil temu, ako pomisli, da je bilo mesto še do l. 1877 v turških rokah. Mesto je sedež ruskega in avstrijskega konzula, v prejšnjih časih pa tudi turškega. Do te vojske je bila v Nišu največja garnizija, kar pa v bodoče ne bo več. Zgodovinskega pomena je na periferiji mesta t. zv. »Čele kula« (stolp lobanj). To je majhna kapela, v nji zidan stolp — pravzaprav še samo ostanki. V tem stolpu je bilo zazidanih na tisoče glav srbskih vstašev, ki so si bili pod vodstvom Lindelića dne 19. maja 1809 raje izbrali smrt, kakor da bi se predali Turkom. In v večem spomin svoje krutosti in maščevalnosti so dali Turki vzdati glave padlih junakov v ta stolp. Ako še omenim mestni grad (staro trdnjavo) in dve mošeji, sem z znamenitostmi gotov. Pripomnim le še, da je Niš močna moderna trdnjava, istotako kakor Pirot in Zaječar.

Blizu kolodvora, na periferiji mesta se dviga, dvonadstropno poslopje: »Inžinjska kasarna«, v kateri je bila nameščena tretja rezervna bolnišnica, kjer sva imela delovati z dr. Oražnom. Omenjena vojašnica je največja v Srbiji, moderno zgrajena s širokimi in visokimi hodniki ter velikimi in svetlimi sobami, centralno kurjavo in s kopalščem. (Dalje.)

Najnovejše vesti.

Nova avtomobilna zveza na Dolenskem se snuje med Samoborom in Novim mestom.

Zaključenje parlamenta? Zatrjuje se, da bo zasedanje državnega zbora zaključeno in da bo vlada vladala s pomočjo § 14. Tudi se govori, da bo morda parlament razpuščen.

Na Japonskem bruhajo vulkani. Vsi vulkani na Japonskem so začeli bruhati. Tri mesta in 7 vasi so zasuta. Pusutih je 13.000 hiš. Rešil se ni nihče. **100.000 ljudi je izgubilo življenje.** Na tisoče rib je mrtvih, ker je morska voda od lave kar vrela.

V konkurzu je usnjar in posestnik Franc Erjavec v Cerknici.

Dvojni detomor. Magdalena Drobež rojena v Lenovcu in doma iz Jelenka, županija St. Gothard so zaprli, ker je umorila dva novorojenčka. Otroka je pokopala v kleti.

Sneg zasul vlak. V Bosni je snežen plaz zasul cel tovorni vlak tako, da se

je samo še dimnik lokomotive videl iz snega. Priti je moralo vojaštvo, da je odkidalo vlak.

Živ rus v ušesu. V praško bolnico je prišel mlad človek z obvezano glavo in kričal, da zblazni od bolečin, ki jih čuti v levem ušesu. Preiskal ga je dr. Lang in našel, da ima revež v ušesu živega rusa. Ko so mu nadležno živalico usmrtili, so možu takoj ponehale bolečine.

Prašček z dvema glavama. Na Moravskem je te dni skotila svinja tamojšnjemu posestniku praščka z dvema glavama. Vsaka glava je imela eno uho, drugi dve ušesi sta bile skupaj zrašeni. Čez 7 ur je prase poginilo.

Pri brivcu.

Gospod k brivcu: „Kaj vidim? Vi pljujete na milo in mažete potem mene po obrazu.“ —

Brivec: „To delam samo pri boljših ljudeh. Pri navadnih pljujem kar naravnost v obraz.“

Lahko se razumejo.

Tujec: Kako se razumete s tukajšnjim župnikom.“ —

„Izborno. Mi mu vse verjamemo.“

Pri glavarstvu.

Okrožni glavar: „Gospod komisar, prosim dajte mi zapisnik o pasji steklini.“

Komisar: „Pasja steklina? To ima gospod koncipist. Jaz imam samo kugo na gobcu in na parkljih.“

Verjetno.

Zdravnik: „Ali težko požirate?“

Bolnik (pijanec): „Ne gospod doktor, požiram prav lahko in z veseljem.“

Komu gre prvenstvo?

Advokat in zdravnik sta se prepirala, kateremu gre prvo mesto in ker se nista mogla zediniti, gresta k modrijanu, naj jima on razsodi to stvar. Modrijan prisodi prvenstvo advokatu.

„Zakaj pa ne meni?“ vpraša užaljeni zdravnik.

„Razbojnik hodi spredaj in rabelj za njim,“ razloži modrijan.

Loterijske številke.

Trst: 14. t. m. 29, 20, 3, 49, 1.

Linc: 10. t. m. 25, 30, 86, 73, 31.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ul. 3

Največja slovenska hranilnica.

Denarnega prometa koncem leta
1913 K 700,000.000.—

Vlog K 43,500.000.—

Rezervnega zaklada K 1,330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih
obrestuje po

 4 1/2 0/0

brez odbitka. Hranilnica je **pupilarno**
varna in stoji pod kontrolo c. kr.
deželne vlade.

Za varčenje ima vpeljane lične
domače hranilnike.

Tiskarna

Maxo Hrovatin

Ljubljana, Wolfova ul.

*Priporoča izvrševanje vsa-
kvrstnih tiskovin kakor:
cenike, pisma, kuverte itd.*

Cene najnižje.

Ustanovljena l. 1881.

Ustanovljena l. 1881.

Kmetska posojilnica

Ijubljanske okolice v Ljubljani

obrestne hranilne **4 3 0** brez odbitka
vloge po čistih **4 4 0** rentnega davka.

Rezervni zaklad znaša nad 800.000 K.